

na „nevernika“ in bogve kaj vse, — pogledjte, kakšno srce ima on za nas kmete! Koliko nam je Ornič dobrega storil! Koliko so ljudje kantonu pobrali iz svojih njiv in ga drago prodal! Kako je g. Ornič živinorejo zboljšal! Koliko cest je napravil in največji njegovi sovražniki so si pri zgradbi teh cest lepe denarje ališili! G. Ornič je bolan in vendar je prišel k nesrečnim pogorelcem v Mihovce. Ali ste tam videli Zelenika ali Jurtelo ali Miha Brenčiča? Klenkanci, ali ste slepi? Čas je, da se vzdramite!

iz podenske doline. V 26. številu „Mira“ me dobro znani „muštaccar“ dolži, da sem jaz pisal dopis v „Štajercu“, kar pa ni res. Mož piše, da ni res, da bi klerikalci na zborovanju pri Najetovcu zapisovali volilcem glasovnice. Dalje piše, da ni res, da bi bil Bošče za neko „uto“ volilca kontroliral. No, dopisunček, to ti lahko dokazemo! Ti Možina, ali se kaj spominjaš, kdo je bil vzrok tisti nepremišljeni besedi, zaradi katere je imel Najekovec toliko sitnosti in stroškov? Svetujem ti, da pustiš svoje „federfusenje“ in izprašuj raje svojo vest! Dalje me punitelj „ovčjega pastirja“, ker se ne sramujem tega, da sem v mladih letih kot deček ocvce pasil. Miališ mene s tem žaliti, pa se motiš! Kdor se pusti od tepca razžaliti, je sam največji tepce. Malo pomisli, koliko prepira bi izostalo, ko bi ti malo manj svojo „boljšo polovico“ poslušal. Pregovor pravi: kjer žena hlade nosi, tam mož malokedaj dobro kosi. Nazadnje pa pišeš, da ne veš, komu se pravi „Jetom“. Svetujem ti: pojdi v „Motijavo honjo“, tam te sreča najprve pamet, potem pa „Motej“. Tudi pišeš, da številu naprednjakov pada. No, to je pa debela grda laž! Poskusni do pet šteti, potem se lahko prepričaš, da ima klerikalna stranka v podenski dolini le troje stebere, kakor „ostaraki stol“. Prvi steberec so precej modri Možina s svojimi dolgimi brkami. Za njimi pridejo očka, ki sedijo že dve leti na stolcu zraven neprijetne preteklosti; o tretjem prisati pa je odveč. To je „plajberška narodna žlahta.“ Pa brez zamere, prihodnjič še kaj.

Ovčji pastir.

Vernberg na Koroškem. Na Koroškem imamo dosti priseljenih duhovnikov. Tudi nam Skočidolancem se je poslalo tujca. Že predno je ta prišel, so pisali prvaški listi: to je pravi mož na pravem mestu! In res je pokazal kmalu svoje agitatorsko srce. Naročeval je klerikalne pevce in pevke iz Kranjskega in hotel uresničiti celo veliko sokoloko veselico, katero pa oblast ni dopustila. Ob takih prilikah so romale vse kokoši in jajce iz cele vasi v farovž. Pri zadnji volitvi je pozabil na svojo duhovniško smukno in deloval v vsemi močmi za socialnega demokrata Rieseja. Mož, kateremu se je odtegnilo cerkveno upravo in verski poduk v višjih dveh razredih, — tak mož bi se moral pred svojimi ovcami poskriti, ko bi imel še malo dostojnosti v srcu. Ali on se ne skije. Pač misli: čim bolj bodem agitiral, temraje me bodo imeli duhovniški politiki kateri so me za politiziranje v Skočidolci poslali. — Naša občina Vernberg pa je imela tudi čast pozdravljati v vrlem „Štajercu“ opetovano omenjenega Svatona kot župnika v Sv. Jurju na Strmcu. Tudi tukaj se je reklo, zdaj pride „pravi mož“. Svaton je bil svedra takoj hud agitator in je pomagal svojemu tovarišu Gabronu ter napadel ljudi, ki so kot poštenjaki osiveli ter moral pred sodnijo in javno za odpusčenje prosjačiti. Mi ohranimo Svatona v dobrem spominu in gotovo ne zavladamo drugih far zaradi njegovega. Omenimo naj še tretjega duhovnika. Sicer volji tudi ta klerikalno vendar pa ga imajo ljudje radi zaradi njegove prijaznosti; svojim tovarišem pa je zato trn v peti. Znano je iz dobrih virov, da so ga njegovi duhovniški tovariši pri škofu tožarili češ da ne sme postati prošt, vkljub temu da je še dolga leta debant. Priseljeni farji sovražijo vse, kar je koroškega in zasledujejo celo svoje lastne tovariše, ako ne trobijo v njihov rog. Občinar.

Št. Vid v podjuniški dolini. (Svaton kot nočni čuvaj). Naš famozni češki fajmošter Svaton ima vedno dosti opravila. V nedeljo 30. junija je hodil celo noč po vasi z revolverjem in velikim psom. Baje je to storil, da bi obva-

roval vas pred tujimi napadovalci, ker so bili vaški psi večinoma na obisku pri neki zunanji psi. Ali vsa ta stvar ima še drugo stran. Svatonu se Št. Vidčani več ne dopadejo. Zlasti vročekrvneni pustane, ako začnejo groviti „heil“, Vsled tega je rekel v cerkvi preteklo nedeljo: „Ako se še ta teden v Št. Vidu napredno mišljenje ne neha, se ne bode čitalo nobene maše več tukaj, temveč le v podružničnih cerkvah. Zlasti vas opozarjam na današnji dan, kjer se veliko greši.“ — Bilo je to namreč na predvečer kresov. Da bi Svatonu svoje mnenje pokažali, udeležili so se vsi Št. Vidčani kresovega ognja. „Heil“-klici pa so razjezili Svatona tako, da res maše ni čital v farni cerkvi. Tako daleč smo že prišli! Poslanec Grafenauer je lahko vesel nad svojimi agitatorji. No, Svatona res ne potrebujemo, razven kadar grede naši psi zopet na „ofcet“. Po obdržani maši v filijalni cerkvi v Ribarivasi je šel Svaton v bližno gostilno. Tam se je naroval iz neke vboge stare ženice in prišel z njo v prepir. Prišlo bi celo do pretepa, ko bi nekateri gostje Svatona ne zadržali. Ne vemo, ali je Svaton imel zopet 25 flask pod streho. V bližini je šel v neko kmetijsko hišo, kjer so ravno rožni venec molili in je tam v klub molitvi nad dekletom vpil, da ne sme stati v bližini svojega fanta in šel vun. Ko pa je izvedel, da je prišel fant zopet na poset, prišel je tudi Svaton dvakrat tisto noč v hišo. Stal je večinoma pod oknom, za katerim spančeka neka deklica, katera ga že enkrat ni posebno prijazno sprejela. Potrebno bi bila posebna pivovarna za tega človeka. Preteklo soboto je bil tako napolnjen s pivom, da je padel iz voza. Tudi mu je moral mežnar kri ostaviti, ki mu je tekla iz nosa, ker je padel po stopnicah. Res bi nas bolelo, ko bi se Svatonček v pijanosti ubil. Dragi „Štajerc“, morda mu moreš ti priskrbeti pivovarno; izplačalo bi se, ker mož pije kakor troje dromedarjev, kada pridejo iz pušcave. Mi fantje pa svetujemo Svatonu brez šale: ostani doma in ne zalezuj nas ter ne obrekuj nas! Drugače znaš z revolverjem in psom vred kaj doživeti.

Naprednjaki.

Novice.

„Štajerc“ zopet uničen! Res je, nikaš se ne smejite! Mi smo zopet enkrat „uničeni“. Ne vemo natanko, kdo ima „zaslugo“, da je groznega „Štajerca“ ubil; ali je to tista ljubljanska čunjica, ki jo je uresničil šnopsarski Križman in katere „šef“ je zdaj ptujski dr. Jurtela, — ali pa je to znamenita „Straža na Savi“, katere duša je istotako znameniti dr. Cvenkanič. Ali to je vseeno: „uničeni“ smo in kdor ne veruje, ta plača groš! Kaj pa se je zgodilo? No, nič posebnega! Tiskarnar V. Blanke je vrgel nekega nemarnega, brezvestnega, lenega stavca na ulico. Ta stavec je čul neke zvoniti, pa ne ve, v kateri cerkvi. Iskal in našel je zavetišče v Ciril- in Metodovi tiskarni v Mariboru. In mož je Srb; zato ima srbske navade: u k r a d e l je pri Blankeju tiskovino našega tiskovnega društva. Zdaj pa „uničujejo“ zakoniti listi „Štajerca“... Prijatelji, molčite raje, ker se vam drugače ves svet smeji! Z Cvenkaničem in Križmani se ne bodedo prepirali o številu naših naročnikov. Toliko naročnikov kakor vsak drug slovenski list imamo gotovo. In vsako stavdo držimo, da imamo 10 krat več naročnikov, nego „Posavska straža“, „Slov. Štajerc“ e tutti quanti... Križman je kradel naslove, Srb je kradel tiskovine, — in taki tički so „zanesljivi vir“ farških listov. Pojdite se solit, črni fantje!

Stranka brezove metlje. Splošno priljubljeni hofrat dr. Miroslav Ploj je napravil med političnimi strankami na Sp. Štajerskem proketo veliko zmešnjave. Vse je postavil na glavo in človek bi se iz srca smejal, ko bi ne bila stvar preresea. Kajti ta zmešnjava kaže celi javnosti vso brez z n a č a j n o s t prvaških političnih strank! Prosimo, tukaj dokaze: Klerikalni listi očitajo zdaj hofratu Ploju največje grehe, da je kot poslanec „koroške brate“ prodal, da je politični koristolovec, — z eno besedo: očitajo mu vse, kar je mogoče. Pa še več: mežnarji, kaplani, organisti, farovške kuharice, ki so pred 14. majem vprizarjali procesije za Ploja, popali plakate za Ploja po cerkvah, zlorabljali vero in postavo za Ploja, lagali in

obrekovali nasprotnike Plojeve, — isti mežnarji, kaplani, organisti, kuharice nabirajo zdaj podpise za peticijo, po kateri se zahteva od Ploja, da odloži svoj mandat. Včeraj so vpili: Ploj naš kralj, hozianah! Danes kričijo: daj nam Barabasa in križajte Ploja... Ali pozabiti ni to-le: voditelji klerikalne „laži-kmetске zveze“ so tudi že pred 14. majem vse to vedli, kar očitajo danes Ploju! Oni so dobro vedli, kaj je Ploj, kakšne lastnosti ima, koliko je od njega pričakovati itd. Ali dokler je trobil Ploj v rog političnih kaplančkov, toliko časa je bil „junak“, „korenjak“, toliko časa so ga hvallili. In ko bi klerikalci o Ploju tudi vedeli, da je tat ali ropar ali slepar ali morilec ali nečistnik ali karkoli bodi, to bi jim bilo vse eno: dokler je trobil v Korošev rog, zatisnili so črnhri svoje oko nad Plojevimi napakami in so vpili: hozinah Ploj... Ali ni to najgrša brez z n a č a j n o s t politične stranke? Klerikalcem je vse eno, ako je njih kandidat cigan ali brezova metlja; samo da zna napraviti kakor pudel svoj „kuš“, kadar mu Korošec to zapove... Kaplan Korošec je vrgel palico v vodo in zapovedal „pudelnu“, naj gre po njo; ali „pudel“ se je postavil na zadnje noge, ni vbogal, in — — — zato nabirajo zdaj vsi stebri klerikalstva od mežnarja do dekana podpise za Plojev odstop, zato hujskajo proti Ploju, in zato, — zato se smeji zdaj vsi pošteni naprednjaki tej klerikalni stranki brezovih metelj...

Naprednost „narodnjakov“ je pač čudna reč. „Narodni list“ in deloma tudi že tetka „Domovina“ vendar vedno trobita, da so dobili Spindlerjevi „narodniki“ patent za naprednost na Štajerskem. Mi delamo sicer že čez 7 let proti vse uničujočemu klerikalstvu. Ali dohtarska stranka nas prezira in — psuje. Sama pa pravi, da je „napredna“. Dobro, dobro, — die Botschaft hör ich wohl, doch fehlt der Glaube... Mi trdimo, da ima novopečena stranka ravnolotiko naprednega duha v sebi, kakor klerikalci. Prvi dokaz temu je vstop poslanecv Roblek in Ježovnik v hrvatsko-farški klub. Ta klub šteje 21 članov, med njimi pa sedi s edem farjev; ostali člani (razven Hribarja in Štrekelja) so brezpogojno klerikalni. V hipu, ko bi se moral v državnih zbornici odbiti naskok črne gospode na ljudsko šolo, ali ko bi se imelo uresničiti prepotrebni „kancelparagraf“ ali ko bi se hotelo vzeti iz vedno napolnjene farške malhe in dati v prazni kmetški žep, — v tem hipu bi morala Roblek in Ježovnik plesati, kakor bi žvižgalo teh 7 farjev... Z vstopom teh dveh poslancev v klerikalno-hrvatski klub je splaval vsa naprednost „narodne“ stranke po vodi. Zdaj pa smo doživeli še drug slučaj! V volilni borbi so „narodovci“ hofrata Ploja hudo napadali. Postavili so zoper njega celo lastnega kandidata v osebi mlinarja Zadravca. Splošno je vladalo takrat mnenje, da kandidira Ploj na program „laži-kmetске zveze“. Ko je bil pa Ploj izvoljen in je napravil svoj „Husarenstreich“, da je preskočil v hrvatski tabor, — v istem trenutku so se bratci zopet našli. General „narodovcev“ dr. Kukovec je napravil pot v Kanoso in vpije danes, da je Ploj najboljši človek na božjem svetu... Sto vragov! Ali so „narodovci“ med volitvijo lagali, ali pa se zdaj lažejo! Eno ali drugo velja! Ploj je slab ali dober, — ali danes dober in jutri slab pa ne more biti. „Narodovci“ se zdaj izgovarjajo, da je Ploj kandidiral na svoj „stari konservativni program“. To je neumnost! Prvič poznamo do danes le strankarske programe, ne pa programe oseb. Drugič pa so „narodovci“ vendar tudi preje o tej zadevi kaj vedeli?! Ali so Ploja preje neopravičeno napadali, ali pa ga zdaj neopravičeno hvallijo. Za nas je stvar jasna. Nam je Ploj politični koristolovec najhujše vrste, — mož ki se obrne kakor ravno veter piha in ki ima le ta cilj: da bi čimpreje postal kakšni minister! Takih ljudi pa ljudstvo ne potrebuje!... „Narodna“ stranka pa igra v tej celi zadevi sramotno igro. Iz d a l a je svojo n a p r e d n o s t in zato je gotovo, da je ta dohtarska stranka ljudstvu ravno tako nevarna kakor klerikalni zmaj!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Knezoškof dr. Napotnik je postavil s svojim lepim govorom ob otvoritvi nove ceste čez Okičevo goro vse prvaške liste in hujskače na laž.

Pokazal je naš knezoškof, da mu ni za narodnostno gonjo katero vzpirarjajo Koroščevi priganjači, kajti govoril je nemški in slovenski. Pokazal in dokazal pa je tudi knezoškof, da je delo naprednega okrajnega zastopa plodonosno in da gre zastopu kakor njegovemu načelniku g. Ornigu vsa hvala. Lepe so bile škofove besede, lepe in resnične. Pravil je, da se je že preje dvakrat čez Okičevo goro po stari cesti peljal. Takrat je moral iz voza stopiti, kajti cesta je bila težavna in za človeka kakor za živino nevarna. Zdaj pa je cesta krásna in lepo se vozi človek po teh lepih serpentinah. Škof sam je izjavil, da gre g. Ornigu in celemu okrajnemu zastopu velika hvala za to delo in z navdušenjem je blagoslovil najvišji cerkveni vladar na Sp. Štajerskem cestu, katero so zgradili naprednjaki. Tako knezoškof! Kaj pomeni napram tem možatim govorom čečkarjenje in strupeno hujskanje zakonitih prvaških lističov? Ničesar! Škof kakor sploh vsak poštenjak mora priznati, da je napredni zastop v dveh letih več za ljudstvo storil, nego prvaki v 20 letih! In to nam zastoduje. Zato smo škofu hvaležni, da je tako odkritosrčno resnico priznal!

Novo cesto čez Okičevo goro pri sv. Barbari v Halozah je knezoškof lavantinski preteklo nedeljo blagoslovil. Na griču je pustil napraviti okrajni zastop v kamenju lepo spominjsko tablo, ki nosi v nemškem in slovenskem jeziku sledeči napis:

„Zgrajena od štajerskega deželnega odbora pod predsedstvom Njegove Ekselence gospoda deželnega glavarja Edmunda Graf Attems in od okrajnega odbora ptujskega pod načelninstvom gospoda Josefa Ornig projektirano od štajerskega deželnega stavbinskega urada. Otvorjena dne 30. junija 1907.“

Spominjska tablica je bila lepo okinčana. Okoli 4. ure se je zbralo precej ljudstva. Od okrajnega zastopa so prišli m. dr. gg. podžupan Stendte, Maks Straschill, J. Sima, Leop. Slatitsch, baron Kübeck, pl. Hellin, Schosteritsch, in W. Windisch; od politične oblasti vodja ptujskega glavarstva g. nadkomisar Bugar, nadalje okrajni tajnik g. Bengu itd. Okoli 5. ure se je pripeljal knezoškof dr. Mihael Napotnik v spremstvu raznih gg. duhovnikov. Po pozdravu od strani došlih gospodov je knezoškof takoj blagoslovil cesto. Nato je najprej v nemškem in potem v slovenskem jeziku pozdravil v lepih besedah novo cesto. Od okrajnega zastopa sta govorila gg. Kübeck (nemško) in Schosteritsch (slovensko). Navzoči so zaklicali večkrat „živio“ okrajnemu zastopu, deželi, knezoškofu in cesarju. Potem se je ljudstvo ob veselem streljanju iz možnarjev razšlo. Vsem se je bralo iz obraza, kako veseli so nad zgradbo te prepotrebne nove ceste. V dnu srca je ljudstvo z okrajnim zastopom zadovoljno. Čez to dejstvo pač ne pomaga nobeno prvaško hujskanje. Ljudstvo gleda in vidi! Želim, da bi prinesel knezoškofov blagoslov obilo sreče in da bi ljudstvo postalo srečnejše po novi cesti.

Napad na požarno brambo. Hujskanje prvaških listov rodi vedno lepše plodove. Že zadnjič smo pisali o brezvestnih napadih na ptujsko požarno brambo. Zdaj pa so doživeli požarniki iz Pobrežja pri Mariboru slični slučaj. Te dni je gorelo na posestvu gospodarja M. Kottnika v Brezju pri Mariboru. Pobrežanski požarniki so bili pod vodstvom g. Zaff takoj na lici mesta. Istotako je došel oddelek mariborskih požarnikov pod vodstvom g. Ertija. Nekateri po črnihilich poneumjenih fantalinov so se grozno jezili čez požarnike (na mesto da bi jim bili hvaležni!) Kočarjev sin Potočnik je potegnil cevi požarne brambe iz vode in napadel s posestnikom Lorbekom „hauptmana“ g. Zaffa. Železničar Černič zopet je požarnike hudo psoval. Le na prošnjo pogorelecev so požarniki še tam ostali; drugače bi se valed teh surovih napadov takoj odpeljali. Tako se godi požarnikom, ki žrtvujejo svoje zdravje, denar in celo življenje za bližnega! In potem pisarjijo prvaški listi še najnesramnejše laži, samo da se hujska.

Iz Olimpa pri Podsredi nam je postal župnik Kotnik dolgo pismo, v katerem po vzgledu svojih lažnivih bratcev vse navprek „popravlja“. Pravi da ni res, da bi agitiral, da ni res, kar smo pisali o njegovem razmerju z učitelji in farani in da je sploh najnedolžnejši angelček na božjem svetu. Ti sveta nedol-

žnost ti! Ali žal, da ji ne verujemo in da smo pogreznili popravek Kotnikov v koš! Župnik, mesto da vi pisarite „popravke“, vzemite raje brevir in molite za vse tiste, ki so tako neumni, da bi vam otegnili verjeti.

Župnik Presker iz Kapel je postal pridni sotrudnik „Štajercv“. Seveda, doslej nam pošilja možakar le nespametne, lažne in predrzne „popravke“ po § 19. Mi smo zelo mirnega značaja, ali semtertja nam pa le zavre kri, ko vidimo, s kako nečuvano nesramnostjo pljujejo ti politikujoči katoliški duhovniki resnici v obraz. 23. junija 1907 smo zopet dobili rekomandirano pismo, v katerem je bil popravek župnika Preskarja. Seveda smo vrgli dotično nesramno čečkarijo v koš. Ali Vi, Presker, ako ne nehate z vašim naravnost falotskim zlorabljenjem postave, pomagali si bodemo drugače. Vsaka šala ima svoje meje! Toliko enkrat za vselej, vi pravi učenc mariborskega nadhujskača!

Procesije proti mrčesju. V laškem okraju so vzpirorili procesije, da bi se uničilo letos tako hudo razširjeno mrčesje. Vsak človek ima lahko porcijo praznoverja. Ali tako špekulacijo na neumnost naj bi se pa le prepovedalo. Mesto za takim nepotrebnim procesijam laziti, naj bi ljudje raje gosenice uničevali!

„Koštrun-birt“ v Poličanah, znani France Gajšek, je eden najhujših podprenikov klerikalne gospode. Pri zadnjih volitvah je izredno živahno agitiral za Piška. Vedno je vpil, da je vera v nevarnosti, ako bi ljudje kmeta Kresnika volili. Potemtakem bi vsakdo mislil, da je ta „koštrun-birt“ največji kristijan in najhujši poštenjak na tem svetu. Temu pa ni tako! Mož je poštenjak le toliko časa, dokler ga policija ne zaloti. Več časa sem že kupnje ta pobožni možakar bolane in poginjevine. Pred kratkem šele je kupil od nekega kmeta v Hošnici troje prašičov, ki so bili bolani (rotlauf); dvoje prašičov se je moralo zaklati, eden pa je sam poginil. Seveda je dobil prašiče za par grošov, ali kupil jih je le, vkljub temu, da mu je posestnik povedal, da so bolani. Februarja meseca je poginil nekemu kmetu vsled pljučnice vol; od tega vola je kupil „koštrun-birt“ 100 kil mesa. 25. maja so rezali pri Gajšku 8 tednov starega marjasca, ki je proti večeru poginil; seveda ni pustil Gajšek prašiča ne ogledati ne obdačiti. Takih slučajev bi lahko celo vrsto našli. Iz tacega mesa od poginjenih prašičov je izdeloval ta pobožni agitator „laži-kmetске zveze“ svoje „prima snuhe klobase“, svoje „izborno šunko“, „šnicelje“ itd. To so posetniki prvaških veselic, Ciril in Metodovih slavnosti itd. z velikim apetitom pojedli. Poličanski župnik je „štamgat“ pri „koštrun-birtu“ in mu menda take klobasice od krepanih prašičov dobro dišijo. Dober tek! Orožniki so prišli tej svinjariji na sled in so stvar naznanili. Takšni so ti pobožni klerikalci!

Prvaški poslanci! Kakor znano, je uničila toča pred kratkem v Rogoški Slatini in okolici vse vinograde in povzročila velikansko revščino. Nemško-napredni celjski poslanec Markhl je storil takoj vse korake, da dobijo nesrečneži primerne podpore. Sicer bi bila to dolžnost poslanca tega okraja, to je kaplana Korošca. Ali pripoveduje se, da ni hotel Korošec za te občine ničesar storiti, ker so napredne. To je sramota. Takšni poslanci bi zaslužili kaj drugega. Ljudstvo pa bode polagoma izprevidelo, kam vodi klerikalno sovraštvo!

Klerikalni agitator obsojen. Pri ožji volitvi med Malikom in Kremsrjem je agitiral za zadnjega zelo živahno klerikalec in posestnik ceglarnе Jos. Šunko iz Radvine s svojim sinom. Zadnji, še precej mlečni fantalin, je obrekoval poslanca Malika na prav hudobni način. Zato je bil obsojen v Mariboru na 200 kron globe oz. 20 dni zapora. V luknji si pač ohladi vročo klerikalno kri.

Nesreča. 23. junija se je peljal posestnik Joh. Riffel iz Lipnice proti domu. Na vozu je bilo tudi več žensk. Med potom so pred maršikatero krčmo ostavili in potem hitro vozili. Končno se je voz prevrnil. Marija Stramec iz Brezna je bila težko ranjena; 15 letna Marija Schwarz pa smrtno nevarno.

Kobilice se pojavljajo tudi letos med Celjem in Laškim trgov v velikanski množini. Zlasti hudo prizadeti so kraji Debro, Pšarje,

Košnice in Verstnike. Kobilice uničujejo ne samo gozdove temveč tudi grmovje. Po navadi pričnejo na kroni drevja. Kmetje so v veliki skrbi da jim požrešna mrčes vse ne uniči.

Zaradi ljubezni. Delavec Peter Trauner v Celju je ranil težko z nožem 16 letno deklico Rupnik, ker ga ta ni hotela ljubiti.

V Trbovljah so uresničili novo brzojavno postavo.

Zločinca. Hlapca Šmerc in Obreza sta posestnico. Zdaj sedita v luknji.

Obesil se je v Slatini 16 letni učenec Mihu Oravnik. Fantu se je zmešalo.

Utonili so v nedeljo trije tesarji, ki so se peljali po Dravi, med Falom in Lovrencom.

Povožilo. V Slov. Bistrici je prišla pod vo 56 letna ženka Dobnikar; bila je takoj mrtva.

Zaprli so v Mariboru kočarja Visočnika in njegovo ženo. Oba sta na sumu, da sta zažgala svojo hišo. 24. junija je namreč pogorela hiša Visočnikova. Na podstrešju so našli cel aparat za zažiganje. Visočnik je precej zadolžen in pravijo, da si je hotel pridobiti zavarovalno svoto. Sodnijska razprava bode že dokazala, kaj je resničnega na stvari.

Iz Koroškega.

Grafenauer, kaj si? Treba je ponavljati to vprašanje. Kajti ni človeka, ki bi si mogel biti jasek, kateri stranki, kateremu mnenju ali prepričanju pripada ta najslavnejši orgljar koroški. Znano je, da je kandidiral Grafenauer na gram najskrajnejšega klerikalstva. Njegov žegnani in nežegnani pajdaši so vendar najpriznični in gostilniških klopj kričali, da je Grafenauerjev protikandidat g. Seifritz „brezvesten in „pristaš razločitve zakona“ ter „proste šole“ kričali so, da je „vera v nevarnosti“ in vpili, da je zamore edino slavni orgljar „rešiti“ Edino na ta način je bil Grafenauer izvoljen. Ko bi se ne zlorabljalo vero in cerkev, ko bi se ljudem ne slikaloh hudiča in pekla, — gotovo bi gospodine Grafenauer ostal doma in fabriciral orglje i zanaprej. Ne prepričanje, ne zavestnost, ne izobrazba so premagali naprednjaka Seifritza, edino bojazen pred farško kletvijo, edino verska gonja je napravila iz ponižnega orgljara domišljavega poslanca! Zato je vedel tudi vsakdo, da bi se zmgaloz z Grafenauerjem strastno, srednjeveško farštvo! Nam se danes sicer niti ne sanja, da bi se čez to jezili. Mi nismo krivi, da slovensko ljudstvo na Koroškem deloma še tako neumno, da misli, da ga bode vrag vzel, ako ne posluša pokorno komando Podgorca in Brejca. Ali — s farbo na dan! Grafenauer je v volilnem boju vedno naglašal, da je edino on pravi zaštitnik svete katoliške vere, katero hoče baje grešni g. Seifritz „uničiti.“ To je čudno! Ravno isti Grafenauer pa sedi danes v enem klubu s Hribarjem, Štrekeljnom, Ježovnikom, Roblekom. Kaj pomeni to? Hribar se je izjavil na javnih shodih, da je navdušeni pristaš „proste šole“ in „razločitve zakona“. Istotako so kandidirali ostali na ta program. Kaj ima opraviti Grafenauer v tej družbi? Ali se je morda čez noč predelel v — „liberalca“? Ne, tega ne verujemo! Kako bi mogel dobiti en Grafenauer pametne napredne nazore? Ali nam se zdi, da je koroško ljudstvo sito te dvojne igre! Ali — ali! Ali je Grafenauer to ali ono — oboje ne more biti! In zato zahtevamo odgovora: Kaj si, pane Grafenauer?

Srečni Korošci! Zdaj vam ne bode treba več lakote trpeti, zdaj prične teči po koroških potokih le mleko in med. Glavno zaslugu v tem oziru si je pridobila občina Sele nad Borovljami. Ta občina ima v svojem zastopu zelo modre junake. Sicer si pridobivajo ti junaki vsaj svojo modrost iz „Š-Mira“, ali nekaj je že. Posebej se selski možakarji za pametno delo ne brigajo. Oni nimajo časa, delovati za občinsko dobro, a gospodarski razvitek svoje občine, za vse to, kar potrebujemo za življenje. Kaj briga te prvaške modrijane, ako strada kmetska deca in ako pridejo kmetje na boben? Nič! Oni imajo večje skrbi. Občinski zastop občine Sele zahteva namreč — dvojezični napis na stranski borovelskega kolodvora; nadalje hočejo več samonemških spisov odstraniti, ker so „le bi-

diš“; dalj pečat! Go pravi... Z gotovo po le „hier“ je pač več časa bode dalo? Priš pomeđeni Slove Koliko se kajti vsa lehk, da slovenski kritizirati praktičnega nega; kaj sobna in človeka. S potreba, k vender ed sache“; d sladkor. S hudo obda si zdaj pr država to misliti, ka damo res demo tam košolcev, delajo ko dela, je t preostaja, lamparije, vek ne de hrvaško in sicer obža janec, ak ker je zm čini si ne redno pre in tako s služijo sr brane in tško šolo mujejo n šbeno na Zakaj bi v Gradec ali jim t in zna, a pa tudi v svoje iz uslužbova oba jezil krajih is preskrbit ker le to vsaka un Kraji volitvah izvoljeni Kusternig Buda F., in Schw. Ubil mojstra g. Schur v bolnici Žele p. m. dv ših pošk Iz v se je pe poškodbe

pečati! Go pravi... Z gotovo po le „hier“ je pač več časa bode dalo? Priš pomeđeni Slove Koliko se kajti vsa lehk, da slovenski kritizirati praktičnega nega; kaj sobna in človeka. S potreba, k vender ed sache“; d sladkor. S hudo obda si zdaj pr država to misliti, ka damo res demo tam košolcev, delajo ko dela, je t preostaja, lamparije, vek ne de hrvaško in sicer obža janec, ak ker je zm čini si ne redno pre in tako s služijo sr brane in tško šolo mujejo n šbeno na Zakaj bi v Gradec ali jim t in zna, a pa tudi v svoje iz uslužbova oba jezil krajih is preskrbit ker le to vsaka un Kraji volitvah izvoljeni Kusternig Buda F., in Schw. Ubil mojstra g. Schur v bolnici Žele p. m. dv ših pošk Iz v se je pe poškodbe

... dalje hočejo ti modrijani dvojezični poštni ... Gospod Grafenauer pa naj vse to naravnost. Za počit! Selski modrijani! Svet se ... podre, ako stoji na stranišči napisano ... "in ne tudi", tukaj! Pečat na pošti ... ved vreden nego vse drugo! ... Koliko ... boše ljudstvo te burke z mirnim okom gledalo? Pršla bo ura, ko bodo taki modrijani — ...

Slovenska univerziteteta. Prijatelj nam piše: ... o temu piše ne bom tukaj sporočal, ... vsako, ki samo nekoliko bere spozna ... je vse to le ošabnost, kar pišejo ti ... ljudski nezastopniki. Pač pa hočem ... mnenje teh domišljavkov in sicer le iz ... razloga, ne pa morebiti iz teoretičnega ... kajti „sama teorija“ ni za človeka splošna in s prakso vred šele je za povzdigo ... Slovenske univerzitetete je ravno toliko ... kakor pri cerkvi 2 ali 3 stolpov ko ... eden zastopuje. To je danes le „Luksumus“, zato pripravno da se obdači, kakor ... Saj bi tudi slovenska univerziteteta nas ... odobravala z davki in bremenih, več nego ... predstavljamo. Že danes ima dežela in ... toliko takih dobrotnikov, da ni za po ... kar je le usmiljenja vredno. Ako pogle ... v pravo slovensko mesto Zagreb, naj ... tam gotovo 300—500 brezposelnih viso ... kateri v deželi, in v mestu nadlega ... „hude muhe“, kajti brez službe in ... je tudi brez denarja, torej mu drugače ne ... nego da se posluži beraštva, ali pa ... da zamore preživeti. Službe tak člo ... ne dobi, ker ne zna drugega jezika kakor ... in nekoliko cirilice, za kar so ti ljudje ... obdajati. Vsak le malo izvežbani Avstri ... ako pride v Zagreb, dobi lahko službo, ... tudi nemškega jezika, a doma ... ni morejo prizasluziti toliko, da bi se ... preživeli, ako prav imajo naslov „doktor“, ... tako so primorani taki gospodje, da se po ... sredstev, katera jih dopeljuje do proste ... in stanovanja, kar jih popolnoma mora ... in tudi duševno uniči. Poglejte, tako vi ... slovenski prvaki radi imeli! Sra ... naj se svojega dela! Ali jim ni dopu ... na univerzi v Zagrebu svoj cilj doseči, ... to še želijo? Zakaj mora Korošec iti v ... ali na Dunaj, ako hoče svoj cilj doseči? ... bi Kranjec ne šel v Zagreb, ako neče iti ...? Zakaj hoče v Ljubljani vedno čepeti? ... jim ni znano, da človek le potem kaj velja ... ako, ako tudi svet pozna! Kranjska dežela ... ni tako obširna, da bi zamogla vse ... izvežbane doktorje in diplomate sama ... kajti še zdaj morajo, — ko vender ... jezika dobro znajo, — službe po drugih ... iskati. Dragi Slovenci! Mesto visoke šole ... sebi še več obrtnih in poljedelskih šol, ... to nam bi moglo koristiti, več kakor ... slovenske univerziteteta!

Krajni šolski svet v Borovljah. Pri zadnjih ... v krajni šolski svet borovljski so bili ... sami trdni naprednjaki, i. s. gg.: F. ... Mare, S. Rieger, Schaschl J.; ... Donjak F., Janeschitz G., Legar A. ... Schwarz Ad.

Ubil se je v Celovcu tesarski pomočnik ... Grūna. Padel je pri zgradbi nove hiše ... podstrešja v klet in kmalu potem ... izidil.

Železniške nesreče. V Beljaku sta trčila 29. ... dva železniška voza. Razven nekaj manj ... ni bilo nesreče.

Iz vlaka padel je 1. t. m. neki možki, ki ... peljal iz Trbiža. Dobil je težke notranje ...

Po svetu.

Iz črnega tabora. Vikar Čigon na Vojskiči ... klerikalne ... Zlindera. Sveda se v svoji borbi po ... vseh dopustnih in nedopustnih sredstev.

Življenje v starih časih. Ako primerjamo ... cene življenjskih sredstev s stari,

potem bi človek pač lahko sive lase dobil! Leta 1.130 se je dobilo za 40 denarjev (to je 2 kroni) celega vola, za pol krone ovco. Cesar Friderik Barbarossa je plačal na križevem potu leta 1.188 za 4 vole 1.20 K. Leta 1380 se je plačalo za funt govejega mesa 2 vinarja, leta 1.414 pa 6 vinarjev. Na Bavarskem se je dobilo leta 1.440 vola za 8 goldinarjev, čeber pive pa za 80 vinarjev današnjega denarja. Prvi „Braunmeister“ v Monakovem je imel takrat 2 goldinarja tedenske plače. Leta 1.563 je bil cesar Maksimilijan II. za ogrskega kralja kronan. Takrat je koštalo 1 kokoš 14 vin., 1 gos 14 vin., 1 prašiček 22 vin., 1 funt špeha 8 vin., govejega mesa 5, sira 7, karpfa 10, ščunke 14, 1 jajce 2 vin., 1 liter vina 8 vin., 1 fura mrve 150 vinarjev. Leta 1550 je odposlalo 24 ogrskih duhovnikov enega odposlanca na Dunaj; mož je dobil 1 gold. odškodnine. Tudi 100 let pozneje so bile cene za plače in življenska sredstva grozno nizke. Pač pa se je plačavalo strahovite svote za rože. Na Holandskem je koštala leta 1634 ena sama tulpa 13 tisoč goldinarjev. Leta 1720 je koštal na Dunaju kektoliter jčmena 2 gold. Še pred 75. leti se je dobilo liter pive za 5 krajcarjev itd. itd.

Farški „konzum“ propadel. V Toplicah na Kranjskem je prišel klerikalni „konzum“ na boben. Dolga je čez 40.000 K. Koliko kmetov bode prišlo vsled te farške lumparije na beraško palico!

Ljubi „Štajere“! Pesnik Rudolf Hawel je ljudski učitelj na Dunaju. Pred kratkim enkrat je peljal svoje učence k spovedi. V cerkvi je opazil dečka, ki je stal v kotu in ihtel ter jokal. Hawel stopi k njim in ga vpraša, kaj mu je. „Prosim, gospod učitelj!“, odgovori deček, „izgubil sem svoje grehe“. — Učitelj se je nasmejal; vedel je, da je deček izgubil listek, na katerem so bili njegovi „grehi“ popisani. Zato je otroka tolažil: „Nič ne jokaj, v pravem hipu ti pridejo grehi že na misel.“ Pol ure pozneje je bila spoved končana. Hawel je korakal z učenci proti domu. Na cesti je opazil zopet dečka, ki se je preje tako jokal; zdaj je korakal veselo svojo pot in zadovoljnost mu je gledala iz oči. Učitelj je dečka vsled tega vprašal: „No, ali si se spomnil na grehe?“ — „Ne, gospod učitelj!“, pravi paglavec, „ali izposodil sem se grehe od enega drugega“...

Brzjavni.

Ptuj. 3. julija. Danes je divjala po Halozah nevihta. Padla je težka toča in napravila velikansko škodo. Čuje se, da je skoraj vsa trgatve uničena. Ljudje so obupani.

Celje. 3. julija. Danes je bil tukaj obsojen župnik Vavpotič iz Podrede. Obnašal se je v cerkvi proti neki ženi tako surovo, da je groza. Končno je ženo še v cerkev zaklenil. Žena je bila noseča in posledica strahu ter jeze je bilo, da je porodila mrtvo dete. Za svojo surovost je bil Vavpotič obsojen n a 100 K globe, odnosno 10 dni zapore.

Sv. Trojica. V ponedlek je bila v Senarski pri sv. Trojici v Slov. Gor. občinska volitev. Klerikalci so se na vse kriplice prizadevali, da bi dobili to občino v svoje krepmlje. Ali naprednjaki so bili trdni kot skala in so zmagali na celi črti. V vseh 3 volilnih razredih so bili naprednjaki voljeni in sicer v prvem razredu z 8 proti 2 glasovi, v drugem razredu z 10 proti 6 glasovi in v tretjem razredu z 47 proti 28 glasovi. Torej zmaga! Več poročamo prihodnjč.

Gospodarske.

Kako naj zatiramo hmeljevo uš? Izmed vseh živalskih škodljivcev je hmelju najbolj nevarna takoimenovana hmeljeva uš. Posebno razširjena je na Angleškem, v žateški okolici je še od leta 1903 sem v slabem spominu in tudi mi je žalibog poznano. Ta uš si poišče najmlajše, sočne dele hmelja, jih navrtja s svojim rilcem in jim izsesava sok. Na listih sedi hmeljeva uš vedno na spodnji strani. Če nastopi zelo mnogo teh ušij, zaostanejo napadeni deli rastline v rasti, listi se na spodaj zvijejo, dobe iz začetka neko čudno, pozneje žolto barvo in nazadnje popolnoma odmrijejo; stranske vejice ostanejo in grozdi, ki so zelo redki, se počasi popolnoma posušijo. Listne uši dajejo od sebe neklo lepljivo tekočino sladkega okusa, ki pada na spodaj se nahajajoče liste in jih prevleče s svetlo skorjo. Ta skorja se imenuje živalska hmeljeva rosa (animalischer Honigtau). Ona zabraňuje in moti naravno rast in razvoj lista ter

pospešuje, da se na listu razvije neka glivica, ki povzroča, da postane hmelj črn, sajast (Schwärze Susstau.) Iz velikih, črnjavih jajec, ki so tako trpežna, da jim tudi najhujši zimski mraz prav nič ne škodi, se razvijejo v maju najprej ličinke. Te se večkrat levijo in nazadnje postanejo iz njih samice brez peroti. Te samice rodijo, ne da bi bile oplemenjene, žive uši, iz katerih postanejo v par dneh zopet lahko samice brez perotnic. To razmnoževanja se vrši zelo hitro in je, posebno če je vreme ugodno naravnost neverjetno. Ča je na enem kraju vse pojedeno in uši ne najdejo več hrane, potem se razvejejo iz ličink uši ki imajo perotnice (Aphisfliegen, Blattlausfliegen). Te perotaste uši odletijo in si iščejo druge živeže; tam se iz njih zopet razvijejo samice brez perotnic. Na ta način si lahko razlagamo, zakaj se ta škodljivec tako neverjetno hitro širi. Še le v jeseni se pokažejo samice, ki se lahko dajo oplemeniti in samci. Po oplemenitvi leže samica jajca v razpoke hmeljevih kolov, pod liste in grmovje, da tam prezimijo. Za pokončevanje te uši so našli po izkušnjah v žateškem okraju in posebno v poskusnem hmeljevem nasadu, na zimski kmetijski šoli v Zalcu izvrstno sredstvo v petrolejevem izvlečku (Petroleumemulsion), s kateri se hmelj škropi. Tak izvleček si lahko vsakdo sam napravi. Naprej se raztopi 2 kg mazilnega mila (Schmierseife) v 4—5 litrih vrele vode. Temu se potem prilije pol litra petroleja, a pri vlišanju se mora zmes vedno in pridno mešati. Tej zmesi prilijemo v kaki kadi toliko vode, da je vsega skupaj 100 litrov. Potem mešamo to zmes z brezovo metlo tako dolgo, da se je ves petrolej lepo razdelil in da je vsa tekočina bela ko mleko. Ta izvleček škropimo potem z navadno tršno škropilnico po hmelju. Paziti pa moramo nato, da škropimo zelo drobno in na spodnje strani hmeljevih listov. Če hočemo imeti od škropljenja res kako korist, moramo gledati na to, da se spere cela spodnja stran lista, torej, da pride vsaka uš v dotiko z izvlečkom. Razentega moramo začeti s škropljenjem o pravem času. Če priletijo perotaste uši iz sosednjih hmeljevih nasadov napadejo zopet hmelj; zato moramo tudi po škropljenju paziti na hmelj in če je potrebno, tudi drugokrat škropiti. Če čakamo s škropljenjem tako dolgo, da so se listi že zvili, potem je hmelj že oškodovan in škropljenje ne pomaga toliko, kakor če ga opravimo pravočasno. Če so dnevi vroči, potem smemo samo zjutraj in zvečer škropiti, ker sicer škoduje solnčna vročina preveč mladikam. Kakor so pokazali poskusi, se lahko z jednim hl take tekočine poškropi 2 do 2½ kop hmeljevih rastlin. Tako bi rabili za 1 joho hmeljevega nasada 15 do 25 hl takega izvlečka. Če stane kg petroleja 60 v in mila 35 v, potem bi nas to stalo kakih 15—25 K. Peter.

Gnojite ajdi! V „Kmetovalcu“ čitamo pod gornjim naslovom jako poštevanja vreden oklic, katerega tudi mi tu ponatisnemo. Pri nas zavzema strniščna ajda važno mesto. Pridelke ajde se je pa zelo skrči, da so kmetovalci že začeli dvomiti, če se jo izplačuje pridelovati. Vzrok pičlemu pridelku ajde tiči edino le v izsesani zemlji, oziroma, ker se ajdi ne gojijo. Med našimi gospodarji je razširjeno domnevanje, da je ajda nekaj postranskega, ki se seje na strnišče zato da njiva in prazna in ker tako ne potrebuje drugega kakor plitvega oranja in zavlečenja. Da bi ajda tudi gnoja potrebovala, na to nihče ne misli. Vsa ta domnevanja pa niso prava kajti ajda vzame zemlji in torej potrebuje najmanj toliko ali še več redilnih snovi, kakor kako drugo žito. Če mora torej njiva isto leto zapored dati dvakraten pridelek, potem pač ni čuda, če je utrujena, in ker ajda pride druga na vrsto, zato dobi le ostanke gnojilne sile, ki jih je prej požeto žito še na njivi pustilo. Ti ostanki gnojilne sile so majhni in ker se je pri nas od pamtiveka z ozirom na rudninske snovi premalo gnojilo, so naše njive izsesane, in zato je bil pridelek ajde od leta do leta pičlejši. Na 1 ha njive vzame iz zemlje povprečna žetev:

	dušika	kalija	fosforove kisline
psenice	52 kg	26½ kg	20½ kg
ajde	51	53	21¾

Iz tega razvidno, da potrebuje ajda toliko redilnih snovi, kakor žito, kalija pa še enkrat toliko, zato pa ima gnojenje s kaljevimi gno-